

Ansökan

Insatsen genomförs främst inom ramen för (det är möjligt att ange fler än ett alternativ):

Kommunfullmäktigemål:

1. En ung, global och modern stad – *Malmöborna ska kunna känna sig stolta över sin unga, globala och moderna stad där frågor om jämlikhet, jämställdhet, antidiskriminering, miljö och delaktighet står högt på dagordningen.*

3. En stad för barn och unga - *Malmö barn och unga ska få det stöd och den utbildning de behöver för att växa upp under trygga och jämlika förhållanden och utveckla sin fulla potential.*

Utvecklingsplan för jämställdhetsintegrering

Strategisk utvecklingsplan för arbetet mot diskriminering i Malmö stad

Utvecklingsplan för arbetet med barnets rättigheter i Malmö

Policy avseende Malmö stads arbete med att tillgodose de nationella minoriteternas rättigheter

Nämndens/bolagets mål:

Funktionsstödsnämndens insatser ska utgå från ett barnrättsperspektiv där varje barn ges möjlighet och stöd i att utöva sina rättigheter. Nämnden ska integrera ”Utvecklingsplan för arbetet med barnets rättigheter” i förvaltningen.

Utvecklingsarbetets namn:

Ett barnrättssäkrat funktionsstöd – tre områden för att stärka barnrättsperspektivet för barn med funktionsnedsättning

Utvecklingsarbetets mål:

1. Att rätten och möjligheten till delaktighet och inflytande stärks för de barn som har insats inom funktionsstödsnämndens verksamheter.
2. Att utifrån påbörjad struktur för barnrättsarbetet fördjupa och förstärka barnrättskompetensen i de verksamheter som arbetar direkt med barn.
3. Att stödet till föräldrar och anhöriga till barn med funktionsnedsättning i nämndens verksamheter stärks.
4. Att chefer och medarbetare i funktionsstödsnämndens verksamheter har de verktyg och den kunskap som krävs för att säkerställa ett långsiktigt, systematiskt och hållbart arbete inom barnrättsområdet.

Sammanfattning av utvecklingsarbetet:

Funktionsstödsförvaltningen ansvarar för flera insatser som riktar sig direkt till barn, där cirka 450 barn i Malmö har beslut om insats i nuläget. I oktober 2018 inrättades en ny enhet för barnverksamheter i förvaltningen, där korttidsverksamheterna, sommarkollo och stödfamilj samt LSS-boende för barn har samlats. Utöver dessa arbetar även kontaktpersonsverksamheten, avlösar- och ledsagarservice, personlig assistans, HSL-verksamheten samt myndigheten med barn. Barn med insats inom funktionsstödsförvaltningen har olika former av intellektuella, neuropsykiatriska och fysiska funktionsnedsättningar.

Rätten och möjligheten till utveckling av självständighet, självbestämmande, inflytande och delaktighet är områden som ofta påverkas av en funktionsnedsättning. Tidigare studier (t. ex. Barnombudsmannens årsrapport *Respekt*, 2016 och *Barn äger*, Handisam, 2014) visar att rätt kommunikation och information samt kunskap och kompetens är avgörande faktorer för att stärka barnets möjligheter till delaktighet och inflytande i sitt liv och i samhället.

Funktionsstödsförvaltningen har under 2018 drivit ett utvecklingsarbete inom barnrättsområdet och arbetat med att stärka verksamheternas kunskap och kompetens inom barnkonventionen i förhållande till barn med funktionsnedsättning. Chefer och medarbetare har deltagit i utbildningar inom barnrättsområdet anordnade både av förvaltningen och centralt av Malmö stad samt i externa konferenser och seminarier på temat. En central del i förvaltningens utvecklingsarbete var genomförandet av en nulägesanalys av förvaltningens arbete inom barnrättsområdet. I analysarbetet prioriterades i första skedet de verksamheter som arbetar direkt med barn. Nulägesanalysen utgick från tre frågeställningar som syftade till att fånga upp utmaningar och utvecklingsbehov i förhållande till barnrättsperspektivet.

Utifrån nulägesanalysen har en bild av gemensamma och verksamhetsspecifika utvecklingsbehov, utmaningar och förbättringsområden vuxit fram. Tre av de gemensamma utvecklingsområdena är underlag för denna ansökan, *kommunikation och delaktighet*, *kunskap och kompetens* samt *dialogen med, och stödet till, anhöriga*. Funktionsstödsförvaltningen bedömer att dessa områden är centrala för det fortsatta arbetet med att stärka barnrättsperspektivet i nämndens verksamheter, och de ligger väl i linje med studier och forskning samt nämndens mål inom området. Förvaltningen har under 2018 även identifierat särskilt relevanta rättighetsområden för verksamhetsområdet utifrån en genomlysning av barnkonventionen. Dessa rättighetsområden tillsammans med barnkonventionen som helhet är vägledande för utvecklingsarbetet 2019.

Det arbete som genomförts under 2018 har lagt grunden för en långsiktig struktur i förvaltningens barnrättsarbete. Med de identifierade utvecklings- och rättighetsområdena som bas vill nu funktionsstödsförvaltningen ta nästa steg i utvecklingsarbetet och ansöker därför om medel för att genomföra insatser i arbetet för att stärka barnets rättigheter.

1. Insatser utifrån området kommunikation och delaktighet

Det finns ett behov av att stärka och utveckla delaktigheten för barn i förvaltningens verksamheter. Att barn har möjlighet att komma till tals i frågor som rör dem är en förutsättning för att barn ska kunna vara delaktiga och påverka sin situation. Detta är extra viktigt för barn med funktionsnedsättning eftersom dessa barn möter betydligt fler vuxna som fattar beslut som påverkar barnens vardag, ofta har långvariga insatser och ofta får stöd från många olika personer. Många studier beskriver en bristfällig delaktighet för barn med funktionsnedsättning. I Handisams rapport *Barn äger* från 2014 framhålls att "[t]rots att det idag finns tydligt formulerade krav i flera konventioner, lagar, allmänna råd och föreskrifter om att barn ska vara delaktiga i beslut som rör dem så fungerar det inte i praktiken". För att ett barn ska kunna förstå och uttrycka sig, utifrån sina förutsättningar, behövs en kommunikativ miljö där omgivningen anpassar kommunikationen efter respektive barns behov och sätt att kommunicera. Det kräver att de vuxna, i det här fallet medarbetare och chefer i förvaltningens verksamheter, i barnens omgivning kan möta dessa behov.

Barn med olika former av funktionsnedsättningar har olika behov av kommunikationsstöd och alternativ och kompletterande kommunikation (AKK) för att kunna kommunicera, såsom bildtecken-, och talstöd. Eftersom alla barn har olika sätt att kommunicera, ställer det höga krav på individuella lösningar. Förvaltningen vill nu kraftsamla kring arbetet med kommunikationsstöd för barn och säkerställa att det finns en bredd av metoder för detta i verksamheterna och hos myndigheten som alla medarbetare som arbetar med barn har kompetens inom och behärskar. Detta är en förutsättning för att kunna utveckla arbetet med barnens delaktighet. Med organiseringen av den nya enheten för barnverksamheter finns goda förutsättningar för ett närmre samarbete mellan verksamheterna inom enheten, men även mellan enheten och de andra verksamheterna i förvaltningen som arbetar direkt med barn. Det finns behov av att skapa en gemensam struktur och samsyn på barns kommunikation och delaktighet, men även att förhålla sig till detta arbete utifrån en barnrättskontext. Förvaltningen behöver ett processtöd med barnrättskompetens som under 2019 kan stötta verksamheterna i denna utveckling, både utifrån de verksamhetsspecifika förutsättningarna och de gemensamma möjligheterna. Processtödet möjliggör även kompetensutveckling inom olika kommunikationsstöd och metoder för delaktighet för barn med funktionsnedsättning.

Funktionsstödsförvaltningen ansöker om medel för:

- Processtöd och kompetensutveckling utifrån ett barnrättsperspektiv i förhållande till kommunikation och delaktighet. Förvaltningen bedömer att extern kompetens är nödvändig.

2. Insatser utifrån området kunskap och kompetens

Under 2018 har den generella kunskapsnivån gällande barnkonventionen och olika rättighetsområden stärkts i förvaltningen. I nulägesanalysen har flera kunskapsområden identifierats där ytterligare kompetensförstärkning behövs. Ett av dessa områden är tillämpning av barnkonventionen i praktiken. Införandet av barnkonventionen som lag ställer höga krav på kompetens om barns behov och rättigheter, och prövningar av barnets bästa enligt artikel 3 i barnkonventionen är ett prioriterat område i förvaltningen. Under 2018 påbörjades ett utvecklingsarbete i prövning av barnets bästa i förhållande till utredningar, såsom lex Sarah, detta arbete fortsätter under 2019. Ett led i detta är myndighetens planerade utvecklingsarbete inom prövningar av barnets bästa i ansöknings- och utredningsprocessen, där ett team av handläggare ska utbildas till specialiserade barnhandläggare. För att säkerställa att de ges den kompetens som krävs för uppdraget, planerar förvaltningen deltagande i Kommunförbundet Skånes utbildning *FN:s konvention om barnets rättigheter i teori och svensk praktik* under våren 2019. Tre handläggare från myndighetsenheten och en medarbetare från den nya barnenheten ska delta. Dessa personer utbildas till barnrättsstrateger som stärks i sin egen roll samt kan fungera som stöd åt myndigheten och verksamheterna. För att inhämta kunskap om hur andra aktörer som kommit långt i sitt barnrättsarbete i förhållande till handläggning arbetar, planerar myndigheten även att genomföra ett kunskaps- och erfarenhetsutbyte under 2019. Detta innefattar studiebesök till Norge, som införde barnkonventionen som lag 2003, till kommuner i Sverige samt deltagande i Barnrättsdagarna i Örebro 9–10 april.

I nulägesanalysen framgick att kunskapsområdet avseende livsvillkor för barn med funktionsnedsättning behöver stärkas. Kunskap om barns utveckling och utvecklingen i förhållande till funktionsnedsättningen/diagnosen är ett viktigt utvecklingsområde för förvaltningen, där chefer och medarbetare ska känna sig trygga i sin kunskap och kunna bemöta

barnets funktionsnedsättning och barnet som barn. Funktionsstödsförvaltningen har genom sitt uppdrag ett perspektiv som är unikt för förvaltningarna i Malmö och genom att stärka kunskapen om livsvillkoren och utvecklingen hos barn med funktionsnedsättning i verksamheterna, kan förvaltningen även fungera som ett större stöd till andra förvaltningar i Malmö.

Kunskaphöjningen om barns olika funktionsnedsättningar och diagnoser ger inte bara medarbetarna större trygghet i sin yrkesroll, det är även direkt kopplat till barns delaktighet. Studier (såsom *Lysna på oss! Bättre stöd när barn och unga är delaktiga*, Handikappförbunden, 2011) visar att två viktiga förutsättningar för att barnen ska kunna vara delaktiga och påverka sin situation är att barnet har kunskap om sin funktionsnedsättning och känner till de verksamheter som ger stöd. För att kunna möjliggöra det krävs att de som arbetar närmast barnen kan bemöta och stötta barnen i detta, men även kunna ge stöd och information till föräldrar och anhöriga. Förvaltningen vill därför genomföra insatser för kunskaps- och kompetensutveckling inom detta område.

Behovet av processtöd och handledning för att systematiskt stärka barnrättsperspektivet i arbetssätt och processer har lyfts av samtliga verksamheter i nulägesanalysen. Det processtöd som förvaltningen planerar för inom ramen för kommunikation och delaktighet ska därför även kunna stötta verksamheterna i att barnrättssäkra sina arbetssätt och processer utifrån de utvecklingsbehov som framkommit i nulägesanalysen.

Funktionsstödsförvaltningen ansöker om medel för:

- Deltagande i utbildning FN:s konvention om barnets rättigheter i teori och svensk praktik för fyra medarbetare under våren 2019.
- Kunskaps- och erfarenhetsutbyte med Norge och svenska kommuner genom studiebesök eller omvänt studiebesök.
- Deltagande i Barnrättsdagarna i Örebro 9–10 april 2019.
- Kompetensutveckling inom barns utveckling och utveckling i förhållande till funktionsnedsättning. Förvaltningen bedömer att extern kompetens är nödvändig för detta område.
- Processtöd och kompetensutveckling utifrån ett barnrättsperspektiv i förhållande till arbetssätt och processer. Förvaltningen bedömer att extern kompetens är nödvändig.

3. Insatser utifrån området dialog med, och stöd till, anhöriga

Det finns ett behov av ökat stöd till föräldrar till barnen i förvaltningens verksamheter. Stöd till föräldrar och anhöriga till barn med funktionsnedsättning är en betydande faktor för att barnets rättigheter ska kunna tillgodoses. I Socialstyrelsens kunskapsstöd *Vägar till förbättrad samordning av insatser för barn med funktionsnedsättning* framgår att föräldrar till barn med funktionsnedsättning har sämre fysisk och psykisk hälsa än andra föräldrar, oftare är sjukskrivna eller arbetslösa och skattar sin livskvalitet lägre. Detta beror enligt Socialstyrelsen till stor del på att föräldrar till barn med funktionsnedsättning ofta belastas av att behöva samordna stöd och insatser trots att ansvaret för samordning egentligen inte ligger på dem. Det finns därför ett stort behov av stärkt samordning av stöd för barn med funktionsnedsättning.

När Barnombudsmannen i sin årsrapport 2016 fördjupade sig i barn med funktionsnedsättning konstaterades att barn med funktionsnedsättning i hög grad uttryckte oro för sina föräldrar. Barnen som deltog i undersökningen önskade att deras föräldrar skulle få bättre stöd och kände oro för att föräldrarna tvingades dra ett tungt lass för att få livet att fungera. Barn visar stor

omsorg och tar ansvar för sina föräldrar, ibland på bekostnad av sina egna behov. Samtidigt är barn med funktionsnedsättning i hög grad beroende av sina föräldrar för att få stöd. Stödet till föräldrar och anhöriga är därför direkt kopplat till barnens tillgång till ett välfungerande stöd och möjligheter att få sina rättigheter tillgodosedda.

Tidigare i år gick Socialstyrelsen tillsammans med Nationellt kompetenscentrum anhöriga, Nka, ut med en förfrågan till kommuner som är intresserade av att vara med och utveckla en koordinatorfunktion med syfte att förbättra samordningen av insatser för barn med funktionsnedsättning och fungera som ett konkret stöd till föräldrar. Koordinatorns stöd till familjen ska vara tillfälligt och förebyggande och syftar till att familjen ska få en situation som är möjlig för föräldern/föräldrarna att hantera och där barnet får tillgång till stöd utifrån sina behov. Koordinatorns roll är att hjälpa till att bygga upp, alternativt återskapa, ett fungerande nätverk runt barnet samt initiera samordning mellan de aktörer i samhället som ska ge barnet stöd. Funktionsstödsförvaltningen har anmält intresse för att vara med i utvecklingen av en sådan funktion i Malmö, och har inlett samtal med Nka och Socialstyrelsen kring det fortsatta arbetet. Då Socialstyrelsen inte har möjlighet att bidra ekonomiskt till deltagande kommuner, ansöker förvaltningen om medel för finansiering av tjänst.

Funktionsstödsförvaltningen ansöker om medel för:

- Finansiering av en koordinatorfunktion på 50 % under 2019 för att möjliggöra deltagande i Socialstyrelsens och Nka:s utveckling av koordinatorstöd till föräldrar till barn med funktionsnedsättning.

På vilket sätt förankras utvecklingsarbetet i den aktuella förvaltningen/bolaget/föreningen?

Utvecklingsarbetet inom barnrättsområdet har hög prioritet i förvaltningen och dess ledning. Chefer på samtliga nivåer samt nyckelpersoner i verksamheterna har under 2018 ingått och varit drivande i utvecklingsarbetet och nulägesanalysen, och en struktur för det fortsatta arbetet har tagit form. En arbetsgrupp har startats med representanter från olika verksamheter och roller, som syftar till att skapa samsyn och gemensamt planera för utvecklingsarbetet. Arbetet med barnrätt är förankrat i ledningsgrupper på olika nivåer i organisationen och förvaltningens samordnare för barnrätt har nära kontakt med dessa. Dialog om ansökan har förts med enhetschefer för berörda verksamheter samt med förvaltningens ledningsgrupp. Det planerade utvecklingsarbetet för 2019 är en fortsättning på 2018 års arbete och ligger även i linje med nämndens mål och förvaltningens åtaganden, vilket gör att arbetet är väl förankrat i förvaltningen. Kontinuerlig återkoppling till förvaltningens ledningsgrupp, i berörda ledningsgrupper samt i nämnden kommer att ske under hela utvecklingsarbetet.

På vilket sätt används tidigare erfarenheter från arbetet med frågorna?

Då utvecklingsarbetet 2019 baseras på det arbete som genomförts 2018 är tidigare erfarenheter grunden för det planerade arbetet. Nulägesanalysen och de utbildningsinsatser som förvaltningen deltagit i har medfört en kunskapshöjning och samsyn inom barnrättsområdet, och dessa erfarenheter tas tillvara i det fortsatta utvecklingsarbetet.

De chefer och medarbetare som ingår i utvecklingsarbetet har en mångsidig kompetens och erfarenhet av att arbeta med barn utifrån sina roller och tidigare arbetserfarenheter, en värdefull

kunskap som kommer fortsätta vävas samman i barnrättsarbetet som planeras 2019. Barnrättssamordnare är även samordnare för jämställdhet och antidiskriminering, vilket främjar en helhetssyn och integrering av dessa perspektiv i utvecklingsarbetet.

Vilken egeninsats bidrar verksamheten med?

Funktionsstödsförvaltningen fortsätter arbetet med att integrera barnrättsperspektivet i verksamheternas ordinarie arbete. Samtliga chefer ansvarar för att implementera utvecklingsplanen i sina verksamheter. Samordnare för barnrättsarbetet i förvaltningen ansvarar för att hålla samman utvecklingsarbetet tillsammans med berörda chefer och medarbetare samt intern arbetsgrupp. Arbetsinsats från samordnare, berörda chefer och medarbetare samt arbetsgrupp ingår i befintlig tjänst. I de fall intern kompetens bedöms vara tillräcklig för utbildningsinsatser kommer denna att användas. Förvaltningen bidrar med egna lokaler för samtliga insatser.

Utvecklingsarbetets budget (inkl. egeninsats):

Processtöd (beräknat på 100 timmar fördelat under 2019 inkl. för- och efterarbete)	150 000
Kompetensutveckling (beräknat på 25 timmar fördelat under 2019)	60 000
Vikariekostnad baspersonal (beräknat på medellön, 50 medarbetare, 5 timmar per person under 2019)	53 000
Resa och logi för externt processtöd och kompetensutveckling (beräknat på tolv tillfällen under 2019)	36 000
Deltagande i utbildning <i>FN:s konvention om barnets rättigheter i teori och svensk praktik</i> för fyra medarbetare under våren 2019	12 800 (utbildningsavgift á 3200 kr)
Deltagande i Barnrättsdagarna Örebro 9–10 april 2019 för fyra medarbetare inkl. resa och logi	25 400 (konferensavgift á 2 600 kr samt resa och logi)
Kunskaps- och erfarenhetsutbyte med svensk kommun samt Norge (beräknat på resa och logi vid två tillfällen för fyra medarbetare)	20 000
Koordinatorfunktion på 50 % under 2019 (beräknat på månadslön inkl. löneöversyn 2019, semesterdagstillägg samt sociala avgifter)	297 969
Övriga kostnader koordinatorfunktion (omkostnader, dator, telefon)	13 031
Totalt	668 200

Egeninsats, lönekostnad arbetstid	
Förvaltningssamordnare barnrätt (25% av befintlig tjänst)	157 000
Berörda enhetschefer, sektionschefer och medarbetare (baserat på genomsnittslön/roll och ungefärligt antal timmar)	228 000
Totalt	385 000

Beräkningen av förvaltningens egeninsats är baserad dels på procentuell arbetstid av befintlig tjänst samt genomsnittlig lönekostnad i förhållande till planerad arbetstid för de chefer och medarbetare som främst kommer ansvara för utvecklingsarbetet under 2019. Ytterligare arbetstid kan tillkomma för fler personer (läs mer under avsnittet *Vilken egeninsats bidrar verksamheten med?*)

Underskrift ansvarig chef:

Annelie Larsson, förvaltningsdirektör